

GJALLARHORNET

Utges av Svenska Arkeologiska Samfundet

Årgång 24. Nr. 1. 2004

Svenska Arkeologiska Samfundets resa till Kina 2004

Samfundet genomför i oktober (7-21) 2004 en resa till Kina i Johan Gunnar Anderssons "fotspår". Resan har planerats tillsammans med Magnus Fiskesjö, chef för Östasiatiska museet, företrädare för Chinese Academy of Science (CASS) samt med Kinaresor AB. Magnus Fiskesjö blir resecciceron. Egentligen skulle resan till Kina ha blivit av hösten 2003 men sars-epidemin lade hinder i vägen.

Resan går till Peking med besök vid bl a Kinesiska muren, Historiska museet i Peking och Förbjudna staden och färd till Peking-mannens grottor i Zhoukoudian. Besök skall också företas vid Dabaotai i Pekings västra förorter (en grav från västra Han-dynastin), sommarpalatset Yuan Ming Yuan, Pekings universitets arkeologiska institution och Chinese Academy of Social Sciences (ett halvdagssymposium). Resan fortsätter till bronsåldersstaden Anyang (den kinesiska arkeologins mest kända utgrävningsområde). Därefter färdas vi till Luoyang med besök vid Longmen-grottorna (buddistiska grottempel) samt bronsåldersfyndorten Erlitou, som uppvisar palatsliknande byggnadsfundament, kungaliknande gravar, bronsverkstäder mm.

Färden går vidare till Yangshao och Sanmenxia. I Yangshao upptäckte svensken Johan Gunnar Andersson 1921 seneolitiska kulturlager och keramik. Det blev start för den kinesiska moderna arkeologin. Gruppen skall se Yangshao Culture museum. Vi avser också besöka Guo state burial site – en bronsåldersfyndplats med lokalt museum med bronser och hästvagnsgravar från ett av de många små kungadömen under Zhou-perioden. Resan avslutas i Xian med besök i Banpo-museet (stenålder) och vid Qin-kejsarens terracotta-armé. (Qin-kejsaren dog 210 f K.) Vidare besöks en Han-grav (Yan Ling) strax väster om Xian. Det är en pyramidgrav med tusentals terracottafigurer offrade i stället för levande tjänare (Han-perioden 206 f K – 220 e K.)

Till resan hösten 2004 är 26 personer anmälda inklusive Magnus Fiskesjö. Resan är alltså nu fulltecknad. Det kan dock inte uteslutas att några av dessa meddelar undertecknad att de inte har möjlighet av olika skäl att följa med på resan hösten 2004. En "väntelista" kan därför vara lämplig att upprätta. Ledamöter i Samfundet som vill stå på en [väntelista](#) är därför välkomna att anmäla sig till undertecknad, som därvid sänder över reseprogrammet. Grundpris för resan är 19 750 kr per person (del i dubbelrum).

Nils Ringstedt
Författarvägen 5
167 71 Bromma
nils.ringstedt@sis.se

Osteologi – idag och framtiden

Med anledning av Högskoleverkets utvärdering 2003 i arkeologijämnet höll Svenska Arkeologiska Samfundet en osteologidag 17 november 2003.

Bedömargruppen från Högskoleverket menar att "*ostologiutbildningen utgör ett exempel på ett område som den svenska arkeologin sannolikt behöver ta ställning till*".

Utredningen går att läsa på Högskoleverkets hemsida www.hsv.se

Osteologidagen hölls på Kungliga myntkabinetten, Sveriges ekonomiska museum, på Slottsbacken i Stockholm. Dagen innehöll föreläsningar och diskussioner kring utbildningen i ämnet osteologi och närmare 50 personer deltog i arrangemanget. Osteologi kan idag läsas vid Stockholms universitet, Lunds universitet och vid Högskolan på Gotland.

Utbildningsgruppen i Svenska Arkeologiska Samfundet hade planerat osteologidagen och för att få ett underlag rörande osteologijämnet i Sverige skickades under sommaren 2003 ut en enkät till ämnena arkeologi, osteologi och antikens kultur och samhällsliv. Av sexton tillfrågade svarade tio

Följande frågor ställdes:

1. Finns utbildning i osteologi vid Er institution?
2. Om ja. I vilken form och omfattning sker utbildningen?
3. Har Ni någon uppfattning om i vilken utsträckning studenterna vid Er institution läst ämnet osteologi?
4. Om nej. Diskuteras framtida utbildning i osteologi vid Er institution och i så fall i vilken form och omfattning är det intressant för Er del?
5. I vilken utsträckning använder sig studenter och forskare vid Er institution av osteologiskt material?
6. Finns frågor och intresse rörande osteologi bland Era studenter?
7. Egna kommentarer

Sammanställande i utbildningsgruppen, Gunnel Ekroth, fil dr. och forskarassistent i antikens kultur och samhällsliv vid Stockholms universitet, inledde dagen och presenterade bl.a. resultaten av enkäten.

Bla. visade enkäten att större delen av de studenter som läser osteologi tidigare har läst arkeologi eller antiken eller

bägge. Osteologiundervisning förekommer i många fall som ett regelbundet återkommande inslag i den reguljära undervisningen i dessa ämnen. De flesta institutioner är nöjda med denna omfattning men på vissa håll planeras en ökning i mån av lärarresurser. Osteologiskt material används dock i förvånansvärt liten utsträckning för studentuppsatser och av forskare inom ämnena arkeologi och antiken. Klart är dock att studenterna på det hela taget är mycket intresserade av osteologi.

Följande föreläsare var inbjudna till osteologidagen:
Lars Werdelin, docent, paleontologiska avdelningen vid naturhistoriska Riksmuseet, Stockholm, föreläste om "En naturvetenskaplig syn på historisk osteologi".
Sabine Sten, forskarstuderande vid Stockholms universitet. Gästlärare i arkeosteologi, Högskolan på Gotland. "Vart tar alla osteologer vägen?".
Maria Vretemark, fil.dr. i historisk osteologi vid Stockholms universitet, 1:e antikvarie vid Västergötlands museum och forskare vid Göteborgs universitet. "Utbildningen kontra yrkesrollen – när bli man osteolog?".
Ebba Daring, prof. i osteoarkeologi vid Stockholms universitet. "Tankar kring utvärderingen av osteologin i Sverige?".
Elisabet Iregren, prof. i historisk osteologi vid Lunds universitet. "Hur kan universitetens osteologi fungera".
Anne Ingvarsson Sundström, fil.dr. i antikens kultur och samhällsliv vid Uppsala universitet. "Antikämnet och osteologin".
Torbjörn Ahlström, fil.dr. vid Stockholms universitet. Forskare vid Lunds universitet. "Perspektiv och osteologins framtid".

Många föreläsare berörde Högscoleverkets utvärdering och den kritik som framfördes där. Bland de ämnen som diskuterades var osteologiämnet historia och utveckling i Sverige men också hur ser det ut i universitetsvärlden idag, hur osteologin integreras i arkeologin och antiken och varför vi utbildar osteologer. En viktig fråga som behandlades var huruvida antalet utbildningsplatser i osteologi i Stockholm, Lund och Visby bör utökas eller om vi skall samla all osteologisk utbildning till en och samma plats i Sverige. Även arbetsmarknadsperspektivet berördes: vilka möjligheter har en utbildad osteolog att kunna fortsätta att bedriva sin verksamhet och är doktorsexamen inom ämnet viktigt?

Vissa av föredragen ligger ute på Svenska Arkeologiska samfundets hemsida, www.arkeologiskasamfundet.nu. Vid Samfundets styrelsemöte 2003-11-18 beslöts (protokoll §4) att en sammanfattning av temadagen skall skickas till Högscoleverket.

Hur går arbetet vidare idag?

Utbildningsgruppen har skickat en skrivelse till institutionsstyrelserna i arkeologi vid Stockholms och Lunds universitet och Högskolan på Gotland och föreslagit dem att utse två representanter från varje läroplats vilka skall bilda en arbetsgrupp som skall arbeta vidare med frågor kring osteologins framtid i Sverige.

Utbildningsgruppen i Svenska Arkeologiska Samfundet
Gunnel Ekroth och Sabine Sten

SVENSKA ARKEOLOGER OM ETIK - ARKEOLOGMÖTE 2004

Svenska Arkeologiska Samfundet i samarbete med Högskolan i Kalmar. Plats: Hörsalen i Falken (Högscolecentrum, Biblioteket) 24-25 april 2004

Program

Lördagen 24 april

09.00 – 12.00 Ankomst, samling i Hörsalen, Falken, Högskolan. Kort exkursion till Kalmar slott/respektive Kronan, med guidning av Mats Larsson och Dag Widholm, Högskolan i Kalmar.

12.00 – 13.00 Lunch på Akademikrogen, Högskolan

Jarl Nordbladh - ordförande för eftermiddagens program

13.00 - 13.30 Kort introduktion:

Högskolan i Kalmar hälsar välkommen. Jarl Nordbladh hälsar välkommen å Samfundets vägnar och presenterar Samfundets principer för god arkeologisk praxis

13.30 - 14.30 Robin Skeates, Durham, UK: "Ethics and Museum Archaeology".

14.45 - 15.15 Kaffe

15.15 - 15.45 Magnus Fiskesjö, Östasiatiska museet, Stockholm: "By what right: Globalized Ethics and Sweden's Museum of Far Eastern Antiquities".

16.00 - 18.30 Svenska Arkeologiska Samfundets Årsmöte.

19.00 Middag på Akademikrogen

Söndagen 25 april

Bozena Werbart - ordförande för förmiddagens program

9.00-9.30 Anna Källén, Uppsala. "Elusive Spirits and Precious Phosphates: on Archaeological Ethics and the Past".

9.45 - 10.15 Staffan Lundén, Göteborg: "Objects on display. How even decent museums nurtures the illicit antiquities trade".

10.30 - 11.00 Kaffe

11.00 - 11.30 Elisabeth Iregren, Lund: "Etiska perspektiv inom humanosteologi".

11.45 - 12.15 Håkan Karlsson presenterar sin bok: "Swedish Archaeologists on Ethics".

12.15 - 12.30 Lunch på Akademikrogen

Bozena Werbart - ordförande för eftermiddagens program

13.30 - 14.00 Patricia Marino, Medelhavsmuseet, Stockholm: "The looting of Iraq - when will we ever learn".

14.15 - 15.45 Paneldebatt. *Nils Ringstedt* leder debatten. *Bozena Werbart* sammanfattar.

Mötet avslutas 15.45-16.00 av Jarl Nordbladh.

Föredragens språk blir engelska och/eller svenska, paneldebatt skall hållas på svenska.

Verksamhetsberättelse med bokslut, revisionsberättelse, verksamhetsplan och budget för det närmaste året, förslag från valberedningen samt eventuellt övriga handlingar av betydelse för beslut i viktiga frågor skall finnas tillgängliga i anslutning till årsmötet.

Förslag som ledamot vill ha behandlat på årsmöte lämnas till styrelsen fyra veckor före mötet.

Vid arkeologmötet kommer den nytgivna boken Svenska arkeologer om etik (red. Håkan Karlsson), Bricoleur Press att finnas till försäljning till rabatterat pris.

Anmälan till Svenska Arkeologmötet

Bindande anmälan till Svenska Arkeologmötet sker senast 22:e mars till Susanne Thedéen. Anmälan sker dels genom e-postmeddelande till Susanne, på epost-adress susanne.thedeen@ark.su.se, samt genom betalning till samfundets postgirokonto: 35 12 10-0.

Avgiften för deltagande i Svenska Arkeologmötet är 500:- inklusive middag.

I priset inkluderas följande:

2 luncher
2 fika
1 middag (exkl. dryck)

För dem som inte vill vara med på middagen är priset 250:-

För tips om resmöjligheter, logi i Kalmar etc. hänvisas till aktuell information som presenteras på samfundets hemsida.

ROSA OCH VALTER TENGBORGS STIPENDIEFOND

utdelar resestipendier till yngre svenska arkeologer som vill delta i undersökningar eller bedriva studier utomlands och till yngre utländska arkeologer som vill delta i undersökningar eller bedriva studier i Sverige.

Stipendierna utdelas företrädesvis till yngre forskare. Behörig att söka stipendium är den som arbetar inom Samfundets intresseområde och innehar minst 60 poäng i arkeologi eller angränsande ämne (för utländsk sökande motsvarande kompetens). Disponibelt belopp för 2004 är 9000 kr.

Ansökan skall innehålla uppgift om ålder, examina, resans syfte, plan och beräknad kostnad. Det finns ingen speciell ansökningsblankett.

Resan skall påbörjas senast sex månader efter stipendiets utdelande. Kortfattad reseberättelse skall skickas in till Samfundets styrelse senast två månader efter resans slut. Samfundet kan komma att begära att arbetet och resultatet skall framföras muntligen vid samfundets årsmöte 2005. Ansökan sändes till Agneta Åkerlund, Länsstyrelsen Södermanlands län, 611 86 Nyköping. Sista ansökningsdag är 25 mars 2004. Beslut meddelas på Samfundets årsmöte den 24 april 2004.

Till sist:

De ledamöter av Svenska Arkeologiska Samfundet som även fortsättningsvis önskar att erhålla medlemsbladet Gjallarhornet i pappersversion skall anmäla detta till redaktionen:

Bent Syse,
Upplandsmuseet,
bent.syse@uppmus.se,
tel: 018-169100).

Av kostnadsskäl vill vi reducera antalet utskick per brev till ett minimum.